

Zitting 2000-2001

29 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de Vlaamse basisschool in Komen

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het verstrekken van onderwijs aan kinderen van asielzoekers in het voormalige sociaal vakantiecentrum "Zon en Zee" in Westende/Middelkerke

Commissie voor Onderwijs, Vorming, en Wetenschapsbeleid

Donderdag 29 maart 2001

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.27 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de Vlaamse basisschool in Komen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de Vlaamse basisschool in Komen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de Vlaamse basisschool in Komen maakt nu al een tijdje deel uit van een schoolgemeenschap, Mandel-Leie, die enkele tientallen onderwijsinstellingen uit Zuid-West-Vlaanderen omvat.

Begin deze maand is daar een technische werkgroep financiële en materiële organisatie van de schoolgemeenschap bijeengekomen om herstructureringsplannen te bespreken omdat men blijkbaar in een weinig rooskleurige financiële toestand verkeert. Uit die financiële overwegingen wordt dan ook voorgesteld om een aantal fusies, sluitingen van vestigingsplaatsen en herstructureringen binnen de schoolgroep door te voeren om te verhinderen dat de financiële situatie in de toekomst nog dramatischer zou worden.

De Vlaamse basisschool in Komen zou dus moeten fusioneren met de basisschool van Wervik, maar de basisschool in Komen is een heel bijzondere school. Ze is immers totstandgekomen nadat de Vlaamse afdeling uit het Franstalig atheneum van Komen werd weggepest in het begin van de jaren tachtig, en nadat de Waalse politici niet langer be-

reid bleken te zijn om de taalwetgeving op het onderwijs in de faciliteitengemeenten toe te passen. Sindsdien bekostigt eerst de Nederlandstalige afdeling van het departement Onderwijs, en later de Vlaamse overheid zelf de school. Een en ander gebeurt ingevolge een protocol dat op zich onwettelijk is, maar het schooltje is nu uitgegroeid tot een instelling waar jaarlijks zo'n 60 leerlingen school lopen. Het gaat om kinderen van Vlaamse ouders uit Komen, maar ook van heel wat verfranste of gemengde Komense gezinnen die wensen dat hun kinderen onderwijs volgen in het Nederlands.

Het is dus een school met een bijzonder statuut, want er gelden de regels voor het faciliteitenonderwijs, die ook nauwgezet worden nageleefd. Vanaf het derde leerjaar is het Frans immers een volwaardig hoofdvak, en die speciale aanpak vergt van zowel de directie als de leerkrachten een bijzondere aandacht : zij moeten immers allemaal tweetalig gediplomeerd zijn. Ik vraag me dan ook af of zo'n fusie wel mogelijk is, en indien dit het geval is, of daar geen nadelige gevolgen voor de Vlaamse school in Komen uit kunnen voortvloeien. Kortom, ik had naar aanleiding van de mogelijke fusie met de school in Wervik graag vernomen hoe de toekomstperspectieven van de Vlaamse school in Komen eruitzien, en wat zo'n fusie tot gevolg kan hebben.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in toepassing van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs werden de onderwijsinstellingen van het gemeenschapsonderwijs in een bestuursstructuur van scholen ondergebracht. Alle scholen van eenzelfde scholengroep staan onder het bestuur van een algemene vergadering, een raad van bestuur, een college van directeurs en een algemeen directeur. In die structuur wordt het beleid

Vanderpoorten

over de basisschool in Komen in de feiten nu al bepaald door bestuursverantwoordelijken uit het hele gebied, waarvoor deze scholengroep instaat. De basisschool van Komen maakt deel uit van scholengroep 26, de groep rond Kortrijk.

Er bestaat mijns inziens geen wettelijk bezwaar tegen het feit dat een school die wordt opgericht in toepassing van de faciliteitenregeling, wordt opgenomen in een ruimer samenwerkingsverband. Zolang in die school de bepalingen van de taalwet worden nageleefd is er geen probleem.

Uit navraag bij het gemeenschapsonderwijs is gebleken dat de fusieplannen tussen Komen en Werwiek nog niet concreet zijn. Ook de administratie Basisonderwijs heeft nog geen dossier tot fusieaanvraag ontvangen. Het lijkt me verstandig de betrokken bestuursorganen niet bij voorbaat in hun besluitvorming te beïnvloeden door nu al een standpunt in te nemen, maar uiteraard zullen wij de zaak van nabij opvolgen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, ik heb geen zicht op de gevolgen van een mogelijke fusie. Heeft die invloed op de personeelsbezetting van de school, of op de directie van de school, of op de werking van de school in het algemeen ?

U zegt ook dat u niet wilt vooruitlopen op beslissingen die nog moeten worden genomen. Ik denk echter dat het beter is dat we in sommige gevallen wel vooruitlopen op beslissingen en eventuele gevolgen proberen in te schatten. De school in Komen heeft toch wel een heel bijzondere functie, en het lijkt mij nuttig na te gaan of een fusie nadelige gevolgen heeft op de werking van die school, veeleer dan er nadien – te laat – mee geconfronteerd te worden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het gemeenschapsonderwijs beschikt uiteraard over een grote mate van autonomie in geval van fusies en dergelijke. Wat het personeel betreft, zullen we moeten afwachten welke personeelsleden boventallig worden. Dat geldt zowel voor personeelsleden als voor directie.

Een en ander is nu een beetje voorbarig. Er zijn elk jaar wel dergelijke plannen, die dan wel of niet worden uitgevoerd. Het is voor ons een onmogelijke zaak – we zijn immers geen inrichtende macht – om dat allemaal na te gaan. Naar aanleiding van uw vraag heb ik navraag gedaan bij het departement om zicht te krijgen op deze aangelegenheid, maar concreet is er bij ons nog niets van geweten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het verstrekken van onderwijs aan kinderen van asielzoekers in het voormalige sociaal vakantiecentrum "Zon en Zee" in Westende/Middelkerke

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het verstrekken van onderwijs aan kinderen van asielzoekers in het voormalige sociaal vakantiecentrum "Zon en Zee" in Westende/Middelkerke.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de federale minister van Maatschappelijk Integratie heeft op 15 maart jongstleden met de burgemeester van Middelkerke een protocolakkoord afgesloten tot integratie van het open onthaalcentrum voor asielzoekers in Westende. Punt vier van dat akkoord bepaalt dat tot 31 augustus 2001 het centrum geleidelijk zal worden opgevuld tot maximum 300 asielzoekers. Daarbij zullen zeker ook 50 niet-begeleide minderjarige kinderen zijn, de zogenaamde AMA's. De totale opvangcapaciteit van het centrum zal maximum 600 plaatsen bedragen. Het protocolakkoord stelt ook dat de ervaring leert dat eenderde van de totale populatie meestal uit kinderen in familieverband bestaat.

Naar aanleiding van een andere vraag hebt u vorige week al gezegd dat alle kinderen tussen zes en achttien jaar vanaf de zestigste dag op ons grondgebied, leerplichtig worden. Het is ook logisch dat we binnen het onderwijs de nodige solidariteit op-

Vanleenhove

brengen om dat recht op onderwijs en vorming te garanderen.

Het protocolakkoord bepaalt verder dat aan de leerplichtige kinderen op vraag van het gemeentebestuur van Middelkerke onderwijs zal worden verstrekt in het centrum zelf en niet in de scholen in de omgeving. Persoonlijk ben ik daar voorstander van omdat die kinderen niet zo erg lange tijd in dat centrum verblijven. Als in een school plots 100 kinderen aankomen, verstoort dat het normale schoolleven. Ik vind het dan ook een goede oplossing dat de kinderen in het centrum onderwijs kunnen genieten.

Om dit systeem van contractonderwijs minstens voor het kleuter- en lager onderwijs te organiseren en te optimaliseren, zal – volgens het akkoord – de minister van Maatschappelijke Integratie de nodige afspraken maken met de Vlaamse minister van Onderwijs. Vorige week hebt u al gezegd dat minister Vande Lanotte contact met u heeft opgenomen.

Vandaar mijn vragen. Hoeveel leerkrachten zullen er naar verwachting nodig zijn, in eerste instantie, voor de kinderen van een totale populatie van 300 asielzoekers en later voor de kinderen van een totale populatie van 600 asielzoekers? Hoe zullen de leerkrachten worden gerekruteerd? Wat gebeurt er als er geen leerkrachten gevonden kunnen worden? Het is in het reguliere onderwijs al erg moeilijk om vervangers te vinden. Zullen de leerkrachten van de basisscholen van Middelkerke op een of andere manier worden ingeschakeld? Zijn er nog centra waar een gelijksoortige regeling getroffen wordt inzake onderwijs aan kinderen van asielzoekers?

Ik voeg hier een vraag van de heer De Meyer aan toe die in een andere commissie aanwezig moet zijn. In Sint-Niklaas is in de oude normaalschool ook een opvangcentrum ingericht voor 150 asielzoekers. Welke onderwijsregeling is daar uitgedokterd? Welke overheid draagt de kosten voor dit soort van onderwijs? Is er een financiële bijdrage van het federale ministerie voor Maatschappelijke Integratie? Wordt er op een of andere manier toezicht uitgeoefend op de inhoud en de kwaliteit van dat verstrekte onderwijs? Zo ja, hoe gebeurt dit? Wat is de inhoud van dat onderwijs voor kinderen die maar voor een korte tijd op ons grondgebied verblijven?

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil me formeel aansluiten bij de vragen van de heer Vanleenhove omdat ze in deze commissie al langer leven. Er doen zich inderdaad nieuwe feiten voor met betrekking tot de problematiek in Westende. We moeten ons vragen stellen over verantwoordelijkheid en inzetbaarheid. Ik verwacht dan ook een concreet antwoord van de minister.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik heb vorige week inderdaad gezegd dat er contact is geweest tussen minister Vande Lanotte en mezelf. Dat was om het principe te stellen. Een aantal mensen van mijn kabinet en van dat van minister Vande Lanotte komen bijeen in een werkgroep om een en ander van dichtbij te kijken. Er zijn reeds verschillende vergaderingen aan dit onderwerp gewijd.

In het verleden is het steeds de keuze geweest leerplichtige kinderen en jongeren niet in de opvangcentra zelf, maar binnen de reguliere onderwijscontext op te vangen. Dit gebeurde vanuit het recht van deze kinderen op onderwijs en op een sociale integratie binnen een zo gewoon mogelijke omgeving. Zo worden de beste mogelijkheden gecreëerd zodat de meeste van deze kinderen en jongeren hun onderwijsloopbaan ononderbroken kunnen voortzetten. De lange duur van de dossierbehandeling en de leerplichtwetgeving noopten ertoe een concreet onderwijsaanbod aan te bieden. Dit gebeurt onder de vorm van onthaalonderwijs in het lager en secundair onderwijs. Hierop hoef ik niet verder in te gaan omdat we het daar in het recente verleden al over hebben gehad in deze commissie.

Met het gewijzigde federale asielbeleid dient zich voor het onderwijs echter een andere situatie aan. Ten eerste is ervoor geopteerd asielzoekers geconcentreerd in grotere centra op te vangen. Ten tweede worden de termijnen van behandeling van de aanvragen drastisch ingekort. Mijn medewerkers hebben van het kabinet van minister Vande Lanotte de bevestiging gekregen dat momenteel de vraag naar ontvankelijkheid van een asielaanvraag een antwoord krijgt binnen de vier tot zeven weken. Na dit antwoord verlaten de mensen van wie het dossier ontvankelijk werd verklaard, alsook diegenen van wie het dossier niet ontvankelijk werd verklaard, het centrum.

Er zal, gelet op de snellere afhandeling van de aanvragen, een groter verloop zijn van kinderen en

Vanderpoorten

jongeren die onderwijs nodig hebben. Rekening houdend met deze kortere termijn van dossierafhandeling lijkt het traditionele aanbod van onthaalonderwijs minder relevant. We kunnen ons de vraag stellen wat de meerwaarde voor de betrokkenen is om binnen deze termijn Nederlands te leren. De kans is immers groot – we weten dat slechts 10 tot 20 percent van de aanvragen ontvankelijk wordt verklaard – dat men geen mogelijkheid heeft om verder in ons land te verblijven.

Er moet dus worden nagegaan wat in deze constellatie het onderwijs- of vormingsaanbod kan inhouden en wat eventueel in het asielcentrum mogelijk is tijdens de procedure. Het programma moet zinvol zijn, zowel voor hen die na de procedure tijdelijk in ons land kunnen verblijven, als voor hen die naar het land van herkomst moeten terugkeren. Het lijkt me noodzakelijk dat dit programma niet louter vanuit onderwijs wordt ingevuld, maar dat er ook aandacht naar welzijn, cultuur en dergelijke kan gaan. Mijn medewerkers hebben hiervoor reeds contacten gelegd met de betrokken kabinetten binnen de Vlaamse Gemeenschap. Het is de bedoeling om in gemeenschappelijk overleg een programma samen te stellen en een lijst op te maken van de mogelijke lokale partners.

Samen met het gegeven dat op dit ogenblik geen concrete cijfers voorhanden zijn over het aantal kinderen en jongeren en de aard van het aanbod, lijkt het me voorbarig u een antwoord te verstrekken over het aantal leerkrachten die nodig worden geacht of over de wijze waarop ze gerekruteerd zullen worden. Ook wat de competenties betreft waarover deze lesgevers of begeleiders moeten beschikken, ligt nog niets definitief vast.

Wat de financiering betreft, ben ik van oordeel dat vanaf het ogenblik dat asielzoekers een tijdelijk verblijf wordt toegestaan, ze moeten worden opgenomen binnen de bestaande regeling van het onthaalonderwijs in het basisonderwijs en het secundair onderwijs, en het vormingsaanbod van het volwassenenonderwijs. Vanaf dat ogenblik neemt de Vlaamse overheid de kosten van het onderwijs en het vormingsaanbod op zich. Voor de realisatie van een aanbod binnen de centra verwacht ik dat de federale overheid de nodige financiële middelen zal kunnen en willen vrijmaken.

In elk geval, en zeker in de beginfase, zal het dossier per situatie moeten worden bekeken en is een gefaseerde aanpak en uitbouw de meest aangewezen weg. Over dit onderwerp wordt op tweeweke-

lijkse basis informeel overleg gepleegd tussen de gemeenschappen en de federale overheid teneinde de situatie te kunnen inschatten en gepaste maatregelen te kunnen treffen. De ervaringen die we opdoen in het centrum in West-Vlaanderen kunnen we gebruiken in de andere centra. Als dit een goede oplossing blijkt, dan moet dat niet enkel in dit centrum worden toegepast en moet er uitbreiding komen.

We moeten over een paar maanden misschien terugkomen op dit onderwerp. Dan is de aanvangsfase voorbij en kunnen we de evolutie zien.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik wil de minister danken. Integratie in het gewone onderwijs kan wel als er met kleine aantallen wordt gewerkt. Met een populatie van dergelijke omvang, zoals in Zon en Zee in Westende, is dat niet meer mogelijk zonder het schoolleven te ontwrichten. Anderzijds is het wel belangrijk dat men een vormingspakket voor korte tijd wil aanbieden. Dat er samenwerking moet zijn met welzijn en cultuur, ligt voor de hand. Ik zou het logisch vinden dat de federale overheid financieel bijspringt.

Ik heb geen concreet antwoord gekregen op de vraag van de heer De Meyer over Sint-Niklaas. U hebt wel gezegd dat u de situatie in West-Vlaanderen eerst wil afwachten om dan te kijken wat de mogelijkheden zijn in de andere provincies.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil nog iets zeggen over Sint-Niklaas dat misschien niet meteen over deze vraag gaat. Ik ben daar onlangs op bezoek geweest en er staan interessante projecten op stapel inzake onthaal van anderstalige nieuwkomers. Naar aanleiding van dat bezoek willen we opnieuw contact opnemen met de stad om te kijken in welke mate die projecten kunnen worden meegenomen naar de andere centra. Ook het SIF neemt een aantal initiatieven in de steden. Ook dat kan ons veel leren over de aanpak van een en ander.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik wil nog even de aandacht vestigen op een andere mogelijkheid. Ik ga ermee akkoord dat voor het pakket dat wordt aangeboden, de verantwoordelijkheden kunnen worden gespreid naar welzijn en dergelijke. De heer Vanleenhove stelde terecht dat het niet zo eenvoudig zal

Van Dijck

zijn om voldoende onderwijsmensen aan te trekken. Daarom wil ik suggereren dat daar ook andere mensen bij worden betrokken, meer bepaald vrijwilligers. Als er mensen uit de omgeving kunnen werken, kan dat de relatie tussen het centrum en de omgeving bevorderen. Dit zou voor beiden een win-winsituatie zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.51 uur.*
